

„To nemůže být konec“, I.

[Ježíše Krista] milujete, ačkoli jste ho neviděli. V něho věříte, třebaže ho ještě nevidíte. Budete jásat v nevýslovné a zářivé radosti, až dosáhnete cíle své víry, totiž spásy duše. (1 Petr 1, 8–9)

Když dělníkovi nastane konec pracovní doby, sbalí se a jde domů. Avšak Velikonoce nejsou koncem, u kterého si člověk řekne „mám splněno a nastává klid“. Představují leitmotiv každodenního života, naděje, budoucnosti, možností, které před námi stojí. Apoštol Petr s tímto přístupem chvíli zápasil. Jako očitý svědek mnoha událostí se těšil z osobního obohacení. Jako blízký Ježíšův spolupracovník požíval v rodící se církvi výraznou autoritu. Jeho povolání apoštola však bylo někde jinde (srov. Sk 10). Teprve potom začal žít Velikonocemi.

1. PŘÍPRAVA A KLÍČOVÉ POJMY

„Budete slyšet o válkách a uslyšíte válečné zvěsti. Dejte si pozor. Neděste se. To všechno nastane, ale to ještě není cíl.“ (Mt 24, 6)

O čem v těchto dnech rozmlouváte? Co prožíváte?

S čím přicházíte k dnešní bohoslužbě?

Co uděláte jako první věc, až opatření umožní setkávání více osob?

V čem se může projevat *jedno srdce a jedna mysl* místních křesťanů? ^{Sk 4, 32}

Setkali jste se o letošních Velikonocích s *pokojem a milosrdenstvím*? ^{Jan 20, 19}

Synové izraelského kmene Lévi, **levité**, nevlastnili ve starozákonním Izraeli žádné území. Při obsazování Zaslíbené země jim Mojžíš určil pouze 48 měst (Nm 35, 1–8). Jejich prvořadým úkolem bylo učit Izraelce moudrosti Tóry a účastnit se bohoslužebného kultu (Dt 33, 8–10). Ve svém živobytí byli odkázáni na štědrost ostatních izraelských kmenů a na chrámových darech (Dt 18, 1–8). Zvláštní rodovou linií *levitů* jsou potomci Árona, *kněží* (hebr. *kohen*; čes. *dohlížitel*; řec. *episkopos* → biskup; srov. Leonard *Cohen*). V současném rabínském judaismu mají všichni potomci kmene Lévi jen formální liturgickou úlohu (např. přednostně předčítají z Tóry, přednášejí modlitbu požehnání).

V krátké diskuzi si předsedající v hlavě shrne očekávání, touhy a intence účastníků bohoslužby a připraví si vstupní modlitbu podle následujícího mustru:

Kdo? „Bože, náš Otče...“

Proč? „tvůj Syn přináší pokoj navzdory našemu strachu a zamčeným dveřím;“^{Jan 20, 19}
jsi *Otec milosrdenství a Bůh veškeré útěchy*;“^{2 Kor 1, 3}

Co? „daruj nám moudrost svého Ducha, ať v pochybnostech trpělivě hledáme pravdu;
kež druzí lidé poznávají v našem chování milosrdné srdce a pokojnou mysl;“

Jak? „Skrze Krista, našeho Pána.“

2. LÍTOST NAD HŘÍCHY A MODLITBA

Předsedající začne bohoslužbu znamením kříže:

Ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.

Od počátku se svědectví o Kristově vzkříšení předává z generace na generaci. Ti, kteří mu uvěřili, jsou posláni jej předávat dál.^{Jan 20, 21} Pro Tomáše to nebyla pouhá slova. *Pochybnosti* stravují staré a zpuchřelé představy o Bohu, aby udělaly prostor novým a životodárným míněním. Tam, kde jsou *pochybnosti* potlačovány, se nerodí víra a vzniká fundamentalismus. Uvažujeme o smysluplnosti našeho křesťanského života? Zažíváme Boží pokoj? Sdílíme ho s druhými?

Následuje chvíle ticha.

V rámci úkonu kajicnosti je možné si obvyklým způsobem umýt ruce a pronášet u toho slova žalmu 51, 4 „Smyj ze mě, Bože, mou nepravost a očist' mě od hříchu.“

V: Neopouštíš nás, ani když nevěříme vlastní budoucnosti, Pane:
smiluj se nad námi.

O: Pane, smiluj se nad námi.

V: Učíš nás v pochybnostech obstát a nad strachem vítězit pravdou, Kriste:
smiluj se nad námi.

O: Kriste, smiluj se nad námi.

V: Jsi milosrdný a nehledíš na naši malověrnost, Pane:
smiluj se nad námi.

O: Pane, smiluj se nad námi.

V: Smiluj se nad námi, všemohoucí Bože,
odpuš' nám hříchy a doved' nás do života věčného.

O: Amen.

Sláva na výsostech Bohu
a na zemi pokoj lidem dobré vůle.
Chválíme tě. Velebíme tě. Klaníme se ti.
Oslavujeme tě. Vzdáváme ti díky pro tvou velikou slávu.
Pane a Bože, nebeský Králi, Bože, Otče všemohoucí.

Pane, jednorozený Synu, Ježíši Kriste.
Pane a Bože, Beránku Boží, Synu Otce.
Ty, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi;
ty, který snímáš hříchy světa, přijmi naše prosby.
Ty, který sedíš po pravici Otce, smiluj se nad námi.

Neboť ty jediný jsi Svatý, ty jediný jsi Pán,
ty jediný jsi Svrchovaný, Ježíši Kriste,
se svatým Duchem ve slávě Boha Otce. Amen.

Zde následuje **modlitba**, která shrne očekávání, touhy a intence účastníků bohoslužby.

3. NASLOUCHÁNÍ PÍSMU

Ten, který seděl na trůně, řekl: „Hle – všechno tvořím nové! Napiš: Tato slova jsou spolehlivá a pravdivá. Já jsem A i Ω, začátek i konec. Tomu, kdo žízní, dám pít z pramene živé vody zadarmo.“ (Zj 21, 5.6)

Podle Tóry má být každý sedmý rok rokem odpočínutí, velkého šabatu, osvobození, narovnání nespravedlností, prominutí dluhů. „Jen ať u tebe nikdo není chudý! Hospodin ti bohatě požehná v tvé zemi“ (srov. Dt 15, 4). Křesťanské komunity už nepotřebují čekat. Onen *sedmý rok odpočínutí* žijí každým dnem svého života.

Úryvek ze Skutků apoštolů.

4, 32–37 (BOG+jäg)

Společenství veškerého majetku prvních věřících: 4, 32–37

L Obec věřících měla jedno srdce a jednu duši. Nikdo neříkal o ničem ze svého majetku, že je to jeho vlastní, ale měli všechno společné. Apoštolové vydávali s velkou působivostí svědectví o zmrtvýchvstání Pána Ježíše a na nich na všech spočívala velká milost. A tak nikdo u nich nežil v nouzi. Kdo měli totiž pole nebo dům, prodávali je a peníze za to stržené přinášeli a kladli apoštolům k nohám. Z toho se pak rozdělovalo každému, jak kdo potřeboval.

Také Josef, levita původem z Kypru, apoštolů nazýván Barnabáš (to je v překladu *Syn útěchy*), měl pole, prodal ho a peníze přinesl a položil apoštolům k nohám.

– Slyšeli jsme slovo Boží.

Nadšenci mohou dnešní den naposled přidat zpěv *Victimæ paschali laudes* z 11. století:

My chválu vzdejme, křesťané, společně Jezu Kristu.

Kristus hříšné vykoupil, Beránek náš nevinný,

k Otci milostivě nás obrátil.

S životem se smrt utkala, již se vítězit zdála,

leč Pán, který umřel, živ kraluje.

Pověz nám Maria, cos na cestě viděla?

„Hrob Jezu Krista živého, ten jsem viděla, i slávu jeho.

Dva svědky anděly, u hrobu jak seděli:

Vstal Pán Kristus, má naděje, a předejde vás do Galileje.“

Věříme, žeš vstal zajisté, Pane Jezu Kriste.

Vyslyš nás křesťany a smiluj se.

V neděli ráno přiběhla Marie Magdalena k učedníkům, že prý někdo ukradl Ježíšovo tělo. Petr s Janem šli obhlédnout situaci, ale nic nezjistili (Jan 20, 1–10). Po pár hodinách mezi ně vběhla podruhé, že prý s Ježíšem TEĎ mluvila (v. 11–18). „No, není ta Magdalena švihnutá?“ No, nejsou ti učedníci značně nedůvěřiví? Copak jim svědectví slova nestačí? Copak chtějí vidět i to, co „oko nikdo nevidělo“? (Iz 64, 3; 1 Kor 2, 9)?

(E – Evangelista; J – Ježíš; T – Tomáš)

Úryvek z evangelia podle Jana.

12, 20–36 (BOG+jäg)

Darování Ducha Svatého učedníkům: 20, 19–23

E Navečer prvního dne v týdnu přišel Ježíš tam, kde byli učedníci. Ze strachu před Židy měli dveře zavřeny. Stanul mezi nimi a řekl:

J „Pokoj vám!“

E Po těch slovech jim ukázal ruce a bok. Když učedníci viděli Pána, zaradovali se. Znovu jim řekl:

J „Pokoj vám! Jako Otec poslal mne, tak i já posílám vás.“

E Po těch slovech na ně dechl.

J „Přijměte Ducha Svatého! Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou.“

Tomášovo vyznání: 20, 24–29

E Tomáš, jeden ze Dvanácti, zvaný *Dvojče*, nebyl s nimi, když Ježíš přišel. Ostatní učedníci mu říkali: „Viděli jsme Pána!“

T „Dokud neuvidím na jeho rukou jizvy po hřebech a nevložím svůj prst na místo hřebů a nevložím svou ruku do jeho boku, neuvěřím!“

E Za týden byli jeho učedníci zase uvnitř a Tomáš s nimi. Ačkoliv dveře byly zavřeny, Ježíš přišel a stanul mezi nimi.

J „Pokoj vám!“

E Potom vyzval Tomáše:

J „Vlož sem prst a podívej se na mé ruce, vztáhni ruku a vlož ji do mého boku; a nebuď nedůvěřivý, ale věřící.“

T „Pán můj a Bůh můj!“

J „Protože jsi mě uviděl, uvěřil jsi. Blahoslavení, kdo neviděli, a přesto uvěřili!“

První závěr evangelia: 20, 30–31

E Ježíš vykonal před svými učedníky ještě mnoho jiných znamení, ale o těch v této knize není řeč. Tyto však jsem zaznamenal, abyste věřili, že Ježíš je Mesiáš, Syn Boží, a s vírou abyste měli život v jeho jménu.

– Slyšeli jsme slovo Boží.

Toho dne Magdalena už podruhé přiběhla za učedníky. „Viděla jsem Pána! Říkal: Vystupuji ke svému i k vašemu Otci, ke svému i k vašemu Bohu“ (srov. Jan 20, 17–18). V dalším Janově příběhu je už večer a Tomáš je někde ve městě. Oddělil se od ostatních. Sám? V atmosféře, kdy ostatní vystrašeně zamykají dveře na sedm západů? Že by na vlastní pěst vyběhl hledat Ježíše? Že by se pohoršil nad úzkostí svých společníků? Dávalo by to smysl. Tomášovi odvaha nechyběla. Jen pár týdnů nazpět povzbuzoval ostatní, ať následují Ježíš do Jeruzaléma i za cenu případné smrti (Jan 11, 16). Před pár dny, když byli naposled pohromadě a Ježíš opět hovořil o nějaké cestě, i tehdy se Tomáš ozval, že by ho rád následoval (Jan 14, 5). Nebyl nyní Tomáš jediný, kdo se nechtěl smířit s mentalitou „zamkneme se a počkáme“? Těžko říct. Přezdívka „nevěřící Tomáš“ je však trochu nespravedlivá.

Janovo vyprávění o toulajícím se *Dvojčeti* ukazuje rozechvělost ve vnímání vzkříšení. „Viděla jsem Pána“, říká Magdalena (Jan 20, 17). Je zjevení zemřelého důkazem *vzkříšení* (srov. Lk 16, 30–31)? Není. Vždyť i Tóra zakazuje komunikaci s duchy zemřelých (Dt 18, 10–11). „Neobracejte k duchům zemřelých, abyste se jimi neposkrvňovali. Já jsem Pán, váš Bůh“ (Lv 19, 31). Tomáš se bránil vidění ducha, preludu (srov. Lk 24, 37). Když pak po týdnu vidí reálná zranění na Ježíšově těle, osobní vyznání „Pán můj a Bůh můj“ (Jan 20, 28) se stává vyznáním o ne-duchovosti, o *vzkříšení člověka se vším všudy* (srov. Apoštolské vyznání víry). Tomášova touha po smyslovosti vzkříšeného těla je obhajobou lidské tělesnosti a úcty k ní a odmítnutím antického názoru „tělo vězení duše“ (ironií osudu se nám v dějinách církve toto degradující mínění o lidském těle, jeho smyslovosti i smyslnosti vrací jako bumerang). V Janově příběhu se Ježíš nakonec obrací k nám, k Tomášovým *dvojčatům*, kteří se podobně jako on bráníme lehkovážným a zbrklým výrokům. „Jste blahoslavení, protože důvěřujete svědectvím druhých, aniž byste byli očitými svědky“ (srov. Jan 20, 29).

Toho večera byla srdce Ježíšových učedníků otřesena. Před pár dny pohřbili svoji naději do temnot hrobu a oni umírali s ní. Nyní je Duch Svatý probouzel k novému životu (Jan 20, 22). Magdalena, ostatní učedníci i Tomáš pohlédli tváří v tvář Naději, o které věděli, že není

návratem do minulosti, do starých kolejí „jak to bylo běžné před tou strašnou událostí“. Na jaře 2021 – až strana a vláda svolí – křesťané budou opět moci otevřít své přivřené, popř. zamčené dveře, a zužitkovat své skromné velikonoční zkušenosti. Budou moci znovu pohlédnout do té známé tváře místního společenství a byla by nesmírná škoda, kdyby zůstalo jen u náboženské „normalizace“ a vytěšňování uplynulého roku z paměti. Ano, náš kulturní, sociální, ekonomický, společenský, i církevní svět se otrásl a jeho zpuchřelé švy začínají praskat. Konečně. „Ve všem se objevují povážlivé trhliny | těmi se světlo dostává dovnitř“, zpívá L. Cohen v jedinečné písni *Anthem* (1992). Staví se proti cynismu v bezútěšném a chaotickém světě. Brání se výmluvám, že fungující společenské pořádky jsou uzavřenou historií a objektem vzpomínání. Kde se otrásají zdi a vznikají praskliny, lidé mají strach z pronikání temnoty. „Blahoslavení, kteří důvěřují ve vzkříšení člověka. Zahlédli záblesk světla, které má moc projasnit celý svět.“ Velikonoční píseň zpívá o naději a nadějně budoucnosti. Evangelní Tomáš se při tom brání pouhé „duchovosti“, smysly nepostřehnutelnému křesťanství, které se vznáší v jiných dimenzích než je obyčejná lidská každodennost. Křesťané si sice mohou navzájem vyprávět o tom, že jejich zkušenost s vírou je natolik intimní a nesdělitelná, že raději budou mysticky mlčet. Stejně tak se mohou stát pomyslným světlem naděje v objevujících se trhlínách naší společnosti.

4. ODPOVĚĎ PÍSMU

Přejeme si jen, aby každý z vás projevoval stejnou horlivost až do konce, kdy se naplní naše naděje. Nebudte líní, ale spíše napodobujte ty, kteří pro svou víru a trpělivost dostanou dědictví, které mají slíbeno. (Žid 6, 11–12)

Víra jde vždy nad rámec toho, co dokážeme a co si myslíme, že je pro nás možné. Zemřít tomuto světu a přijmout od Boha život nový, důvěřovat v darovanou moc Božího Ducha, odložit obavy o vlastní budoucnost a spolehnout se na ujištění, že Boží blízkosti – to všechno dělá z našeho křesťanského života jedno velké, nekonečné dobrodružství.

Vyznejme víru, ve které jsme pokřtěni:

Apoštolské vyznání víry

Věřím v Boha, Otce všemohoucího,
Stvořitele nebe i země.

I v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho;
jenž se počal z Ducha Svatého,
narodil se z Marie Panny,

trpěl pod Ponciem Pilátem,
ukřižován umřel i pohřben jest;
sestoupil do pekel,
třetího dne vstal z mrtvých;
vstoupil na nebesa,
sedí po pravici Boha, Otce všemohoucího;
odtud přijde soudit živé i mrtvé.

Věřím v Ducha Svatého,
svatou církev obecnou,
společenství svatých,
odpuštění hříchů,
vzkříšení těla a život věčný.

Amen.

Modlitba věřících

Apoštol Pavel nás vybízí, abychom se ve shromáždění věřících obraceli k Bohu prosbami, přímluvami i díky.

Určitě ho máme i za co chválit. (srov. 1 Tim 2, 1–2; Zj 7, 12)

Doporučuji v návaznosti na slyšené Boží slovo ve společném rozhovoru zformulovat 2× chvály, 2× díky, 2× prosby a 2× přímluvy. Až se budou jednotlivá zvolání pronášet, jako odpověď lidu lze použít „**Přijď království tvé!**“

Snad je moudré vzpomenout i na nemocné a na lidi v karanténě, na ty, kdo jsou v první linii boje s epidemií, na zdravotníky, policisty, vojáky, hasiče a na všechny, kteří svou službou a nezištnou pomocí nesou riziko nákazy. Pamětlivi můžeme být i na děti, studenty, jejich sebedisciplínu k učení v této době, pedagogy, akademiky a inspiraci k vlastnímu rozvoji.

5. MODLITBA PÁNĚ

Brzo už bude konec všemu. Ovládejte se tedy a na věci se dívejte střízlivě, abyste se mohli věnovat modlitbě. (1 Petr 4, 7)

Otče náš, jenž jsi na nebesích,
posvět se jméno tvé.
Přijď království tvé.
Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.

Chléb náš vezdejší dej nám dnes.
A odpusť nám naše viny,
jako i my odpouštíme našim viníkům.
A neuveď nás v pokušení,
ale zbav nás od zlého.
(Neboť tvé je království i moc i sláva navěky.)
Amen.

6. DOBROŘEČENÍ

Povzbuzení apoštola Pavla: (srov. Řím 10, 6–9; SNC+jäg)

„Klíč k životu není třeba hledat v nadpozemských výšinách, ani pracně dobývat z hlubin země. Vše potřebné již za nás udělal Kristus. Každý člověk má ten klíč na dosah, má ho ve svém srdci: je to víra, kterou hlásáme. Jestliže tedy Krista vyznáváš jako Pána a opravdu věříš, že jej Bůh vzkřísil z mrtvých, jsi zachráněn.“

Účastníci se žehnají znamením kříže:

V: Dej nám, Bože, své požehnání,
chraň nás všeho zlého a doveď nás do života věčného.

O: Amen.

V: Dobrořečme Pánu.

O: Bohu díky.

V ideálním světě by nyní následovalo slavnostní pohoštění.

Hospodin domluvil. Šalomoun se probudil a hle – by to sen. Vrátil se tedy do Jeruzaléma a přistoupil k Hospodinově truhle Smlouvy. Předložil zápalné a pokojné oběti a uspořádal hostinu pro všechny své služebníky. (1 Král 3, 15)